

Suomennos

Omaksu thain kirjoitusjärjestelmä Osa 1:Konsonantit

17 KESÄKUU 2010 / LUKE CASSADY-DORION

Opi hallitsemaan kirjoitusjärjestelmä tekemällä asioita joita ei luulisi käytettävän...

Olen nähnyt paljon kommentteja tällä sivustolla, miten kirjoitusjärjestelmän oppiminen on välttämättömyyttä, jos haluaa lausua thaita oikein (se on), eikä se todellakaan ole kovin vaikeaa (se ei ole), mutta mitä näyttää puuttuvan on hyvä opetusohjelma siihen, miten saada itsellesi aiemmin oudot äänet ponnahtamaan ulos suusta.

Stu Jay Raj huomautti kerran minulle, että thain aakkoset (kuten monien intialaisten kielten) voidaan paikantaa suoraan ihmisen suuhun (loistavaa), mutta jollekulle, joka ole tottunut ajattelemaan omaa suutaan, nenäänsä, kurkkuaan ja kieltään, tämä voi olla hankalaa.

Minulla tuli kerran laulaja-ystävä käymään viikoksi ja hän oli yksi niistä harvoista ihmisistä, joka osasi täydellisesti lausua thain sanat kuultuaan ne vain kerran tai kaksi. Jutun juoni on siinä, että laulajat ovat tottuneet ajattelemaan suuta instrumenttina, mutta me muut emme ole. Jos haluat lausua tätä kieltä oikeaoppisesti, sinun täytyy käyttää aikaa varmistaaksesi, että äännät jokaisen kirjaimen oikein. Äänneet ovat kielen perusrakennneosia, kokoa ne ensin sanoiksi ja sitten lauseiksi. Koska thain kielioppi on melko yksinkertainen, heti kun tiedät joukon sanoja, ne voidaan helposti yhdistää lauseiksi. Ei tarvitse käsitellä verbien taivutuksia tai substantiivien deklinaatioita eli taivutusluokkia.

On luultavasti totta, että, jos lähestymistapasi thain kieleen on käyttää (yhtä monista) translitterointimenetelmistä, opit jonkinmoisen perussanaston nopeammin kuin opiskelija, joka opiskelee ensin thain aakkoset. Valitettavasti mahdollisuutesi tulla ymmärretyksi eivät ole kovin hyvät. Toki ihmiset voivat luultavasti saada selville, mitä sanot jos sanot "Hei" "Näkemiin" "Kuinka voit? ", mutta tämä usein perustuu arvailuun. Sitten, kun yrität laajentaa sanastoa ja puhua jotain merkittävämpää, kohtaavat todennäköisesti hämmentyneitä katseita.

Toinen merkittävä haittapuoli thain translitteroinneissa on, että ei ole olemassa vain yhtä hyväksyttyä menetelmää. Kun Bangkokin uusi Suvarnabhumin lentokenttä avattiin vuonna 2006, siellä oli kova hulabaloo, koska lentoasemalla sen oma nimi oli romanisoitu käyttämällä useampaa kuin yhtä menetelmää.

Visuaalisen oppimisen lisäksi uusia thain opiskelijoita todennäköisesti pelottaa ajatus siitä, miten tuottaa ja saada toonit oikein ulos suusta. Jotkut jopa menevät niin pitkälle, että sanovat olevansa täysin ilman sävelkorvaa eivätkä kykene saamaan elimistöään tuottamaan oikeita ääniä. Asia on niin (kuten jokainen, joka on viettänyt aikaa Thaimaan karaokebaareissa voi todistaa), että on olemassa tuhansittain sävelkorvattomia, toonikuuroja thaimaalaisia, jotka pystyvät puhumaan omaa kieltään täydellisesti. Toonit ovat enemmänkin sivutuote siinä, että oppii hallitsemaan hallita kurkun, kielen ja nenän kunnolla. Se on jotain, jota useimmat meistä eivät ole tottuneet tekemään, mutta mahdollista omaksua vähäisellä työllä.

Jos olet viettänyt paljon aikaa Thaimaassa, olet todennäköisesti tavannut thaimaalaisia, jotka ääntävät englannin sanoja oudolla tavalla; square muuttuu sa-square, sanasta happy tulee hap-pii, ja sana victory muuttuu muotoon wictory. Nämä väärinäntämiset juontavat juurensa siihen, että on opiskeltu englantia käyttäen thain kirjaimia tai käytetty toistuvasti thain fonetiikkaa englannin opetuksen tukena.

Aloittaessaan uuden kielen opiskelun on erittäin tärkeää istahtaa hetkeksi ja selvittää, miten saada oma suu tuottamaan tarvittavat äänneet ennen sanaston syövereihin kaivautumista. Asian hyvä puoli on se, että joka kirjaimella ja vokaalilla on (yleensä) vain yksi sitä vastaava ääntötapa. On joitakin poikkeuksia, kun konsonantit muuttavat ääntämystään sanan lopussa, mutta tähän on luotu helposti muistettavat säännöt. Ja on joitakin epäonnisia ei-standardeja ääntämisä, jotka aikojen kuluessa ovat työntyneet kieleen, mutta niitä on paljon vähemmän kuin englannissa, jossa jopa yksinkertaisilla sanoilla kuten "go" ja "do" on täysin erilaiset vokaaliäänneet.

Käyttämällä tunnin tai kaksi päivässä, kirjoitusjärjestelmän voi riittävästi hallita viikossa. Tietenkään se ei tarkoita sitä, että hallitsisit thaimaalaisen kirjallisuuden, mutta sinulla on vain vähän ongelmia selvittää, mitä ruokalistoissa lukee. Lisätessäsi yhä enemmän sanastoa omaan repertuaariisi huomaat, että yleensä ymmärrät lukemasi sanat.

Lähestyessäsi thain fonetiikkaa ja joutuessasi miettimään kielen, huulten, kurkun ja suun asemaa sinusta voi tuntua, että on täysin mahdotonta puhua tällä kielellä missään muodossa lähelläkään sitä nopeutta, jolla puhut englantia. On totta, että ensin sanasi tulevat ulos hitaasti (vaikkakin oikein), mutta kaiken takana oleva ajatusprosessi lopulta häviää. Työskentele järjestelmällä ja tulet ajan mittaan huomaamaan, että suusi tekee juuri sen pitääkin etkä enää tarvitse tahdonvoimaa sen toimimaan saattamiseksi.

Thain kieli koostuu 21 erilaisesta konsonanttiäänneestä, joita edustaa 44 eri merkkiä. Vokaalit on rakennettu käyttämällä 16 erilaista symbolia aikaansaaden yhteensä 9 yksöis-vokaalia, 12 kaksois-vokaalia (diftongia) ja 3 kolmois-vokaalia (triftongia).

Konsonantit ...

Seuraava kaavio ryhmittelee konsonantit sen perusteella, missä kohtaa suuta sinun täytyy tuottaa tarvittava ääni saadaksesi sen ulos. Älä käy kaaviota läpi liian nopeasti, voit olla onnellinen oppiessasi vaikka vain yhden rivin viikossa. Muista, että tämä kohta kielen oppimisessa on hyvin kriittinen vaihe.

OK, tässä on sitten asia, jonka jokainen oppikirja kieltää tekemästä ... löytää kielen syntyperäinen puhuja, joka puhuu selvästi ja koskettaa hänen päätänsä, kun hän lausuu konsonantit. Ulkomaalaisina opetellessamme thaita meidän täytyy todella miettiä, mitkä äänet esiintyvät kaulassa, huulissa ja nenässä; meidän on myös oltava tietoisia mitkä äänet vaativat ilman puhaltamista ulos suusta (aspirated) ja mitkä eivät. Juju näiden äänien kanssa on, että aluksi meidän korviemme on vaikea erottaa hienon hienoja eroja oikean ja väärän äänen välillä. Asioita monimutkaistaa edelleen se, että useimmat syntyperäiset puhujat vain kertovat, että sanot sen väärin, mutta ovat niin vieraantuneet oppimisprosessista, etteivät osaa kertoa mikä on vialla. Siihen asti, että korvasi tottuu näihin ääniin, käyttämällä tuntoaistia voi lisätä oppimiseen toisen tason, jonka kautta voi täysin ymmärtää, mitä on tapahtumassa.

Ihmiset näyttävät suhtautuvan kahdella tapaa kaavioiden sisältämään tietoon, he joko hehkuvat jännityksestä tai vain vilkaisevat sitä ennen kuin siirtyvät eteenpäin. Jos artikkeli on sinun tyyppiäsi eli tykkäät tiedoista, jotka on järjestetty siististi sarakkeisiin ja riveihin, sitten voit todennäköisesti sulkeeta niiden pariin. Niiden teistä, joita epäilyttää käsitellä tietoa tällä tavalla, kannattaa silti pysähtyä hetkeksi ja tutustua, mitä kaikki tarkoittaa. Voi näyttää siltä, että paljon vaikeasti sulatettavaa tietoa heitetään teille, mutta thain kirjoitusjärjestelmän omaksuminen on todella tärkeää, koska se auttaa tuottamaan vaadittavat äänet.

Soinnillinen vs Soinniton ...

Ero soinnillisen ja soinnittoman konsonantin välillä piilee siinä, mitä tapahtuu äänihuulissasi. Soinnilliset konsonantit saavat äänihuulet värisemään, kun taas soinnittomat eivät niin tee. Jotta täysin ymmärtäisit tämän eron, aseta kevyesti etusormesi thaimaalaisen henkilön kaulalle, kun hän lukee ääneen edellä olevan taulukon kolmansia ja neljänsiä rivejä. Kokeile samaa omalla kaulallasi ääntäessäsi nämä samat konsonantit. Jos et huomaa muutosta äänihuulissasi soinnillisen ja soinnittoman välillä, sanot ne väärin.

Tuhahtava vs Ei-tuhahtava

Tuhahtavat äänet vaativat, että ilma purkautuu suusta pehmeästi ja ei-tuhahtavat edellyttävät, että ilma ei saa karata. Kokeile tätä tarkastelemalla ensimmäistä riviä taulukossa. Ensin anna thai-ystävän sanoa tämän viiden konsonantin rivin ja kun yritä toistaa kukin äänne vain kerran. Toisella kierroksella pidä toinen kämmenesi noin viiden sentin etäisyydellä hänen suustaan kaksi tuumaa suustaan ja toinen kämmen kaksi tuumaa omasta suustasi. Pane merkille, mitkä äänteet aiheuttavat ilman purkautumisen ja varmista, että suusi tekee asiat samalla tavalla.

Nasaali nenä-äänne

Nenä-äänteet vaativat, että jotakin tapahtuu nenässä, kun äänet raivaavat tiensä ulos. En tarkoita valtavaa määrää ilmaa, vaan jotain paljon hienovaraisempaa. En ole varma, jos haluat työntää sormesi ystäväsi nenään voidaksesi tuntea tämän, mutta jos haluat kamppailla asian oppimiseksi, voit kai työntää pikkusormesi kärjen omaan nenääsi. Sinun pitäisi tuntea nenän värisevän hieman sanoessasi

ä.

Puolivokaali...

Semi-vokaali eli Puolivokaali sijaitsee epätietoisuuden maailmassa vokaalin ja konsonantin välillä. Yhdysvalloissa kasvaneena meille kerrottiin, että Y on joskus vokaali ja joskus konsonantti, mutta harvoin annettiin sen enempää selvitystä sille, mitä se tarkoittaa. Kielitieteellisesti konsonanttien ja vokaalien välinen ero piilee kurkussa. Vokaalit lausutaan avoimella kurkulla kun taas konsonantit vaativat kurkun supistamista. Kun lausutaan Semi-vokaali, kurkku on vain puoliksi supussa. Tämä kaikki saattaa tuntua hieman sekavalta (se on), mutta älä ota stressiä asiasta. Kun työskentelet kirjainten kanssa ja tutustut suuhusi ja nieluusi, tämäkin asia tuntuu paljon mielekkäämmältä.

Hankausääänne

Hankausääänne eli Frikatiivi syntyy, kun ilma puristetaan kapean kanavan läpi suussa. Kirjaimet θ η θ η ovat Frikatiiveiksi kutsuttujen äänteiden Sibilanteiksi eli sihauttajiksi kutsuttu osajoukko, johon kuuluvat ovat samanlaisia kuin S-äänne englannin kielessä. Ne muodostuvat työnnettäessä ilmaa ulos suusta hampaiden välistä.

Sivuttaisääänne

Sivuttaisääänne eli Lateraali-konsonantti syntyy, kun ilma poistuu kielen toiselta tai molemmilta puolilta. Thain η ja η äänteet ovat samanlaisia kuin L englanniksi lausuttuna ja muodostuvat, kun kieli osuu hampaisiin ja ilma purkautuu ulos sen ympäriltä.

Lepattavat

Lepattavat eli Flap-konsonantit tuotetaan yhdellä lihasten supistamisella, käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kieli on heitetty itseään vastaan. Myönnettäköön, että tämä saattaa tuntua todella vaikealta tajuta, mutta kuten muiden hankalien näkökohtien kanssa pitää vain yrittää ymmärtää perusasiat ja sitten myöhemmin pikkuhiljaa palata niihin työskennellessäsi tämän tekstin parissa.

Toinen tärkeä asia huomata kaaviossa on, että jokainen rivi ryhmittelee äänet sen kehon osan mukaan, jonka tarvitsee tuottaa rivillä oleva ääni. Ensimmäisellä rivillä, kurkku pitää aktivoida, jotta saadaan asianmukainen ääni ulos. Syy siihen, että kehotin käymään kaavion läpi yksi rivi kerrallaan on, että useimmat ihmiset eivät ole tottuneet ajattelemaan näiden kehon osien toimintaa ja sinun pitää todella käyttää aikaa tähän ollaksesi varma, että saat tuotettua äänet. Jos näet vaivaa hallitaksesi nämä äänenmuodostuselementit nyt, voit olla erittäin tyytyväinen tuloksiin, kun todella alat koota niistä sanoja. Tulet huomaamaan, että rivit eivät vain ryhmittele samassa kohtaa suuta tuotettavia ääniä yhteen, vaan rivit myös ryhmittelevät samankaltaiset äänet yhteen. Ensimmäisellä rivillä olevat kuulostavat suunnilleen samalta kuin englannin K / G, toinen rivi kuulostaa kuin J / CH / Y. Syy siihen, että nämä äänet ovat samankaltaisia, että ne tulevat ulos samasta suun osasta, niinpä tässä on vielä toinen muistikeino, jota voi käyttää kirjaimien ulkoa osaamisessa.

Verhomaiset

Kitakaari eli Velar-konsonantit lausutaan kielen takaosalla lähellä pehmeää suulakea, joka on täyteläinen, joustava suun osa lähellä kitalaen takaosaa.

Varaa hetki aikaa leikkiäksesi neljän tässä ryhmässä olevan konsonantin kanssa ja rupea miettimään asioita, joita kielellesi todella tapahtuu.

Kitalakiäänteet

Kitalaki- eli Palatal-konsonanttien kanssa työskennellessä kielen kärki liikkuu kohti kovaa kitalakea, joka sijaitsee edessä suun katossa (mutta eivät aivan hampaisiin asti). Jokainen viidestä konsonantista tässä ryhmässä edellyttää kielen liikkuvan ylös ja koskettavan pehmeästi kovaa suulakea. Ensimmäinen konsonantti tässä ryhmässä voi olla erityisen hankala tuottaa, koska se on samankaltainen englannin äänten J (dzei) kanssa.

Huomaa, mitä tapahtuu kielellesi, kun sanot englannin sanan "jazz", sehän lepää suun pohjaa vasten. Monet ihmiset tutustuessaan thain kieleen olettavat, että จ lausutaan samalla tavalla kuin J sanassa jazz, vaikka sen lausuminen edellyttää, että kieli siirretään toiseen paikkaan. Käy tämä sarake läpi hitaasti ja varmista, että kieli on menossa oikeaan paikkaan jokaisen kirjaimen kohdalla.

Hammasäänteet

Hammas- eli Dentaali-konsonantit on isoin ryhmittymä ja ne aiheuttavat suurimman haasteen tuottaessasi niitä. Vaikka visuaalisesti erilaisia, ne ovat foneettisesti hyvin samankaltaisia. Jokaisella ryhmittymän seitsemästä jäsenestä on vain yksi ääni, laaja vaihtelu käytetyillä kirjaimilla auttaa kattamaan kaikki toonit ja sekä sanat, joissa on sanskrit ja pali-peräisiä kirjaimia.

Huuläänteet

Kuten nimestä saattaa arvata, Huuli- eli Labial-konsonantit muodostetaan huulia vasten. Tämän voi kokea paremmin silmillä kuin sormilla keskittymällä ystävän huuliin hänen käydessään tämän rivin läpi.

Kurkunpää-äänteet

Kurkunpää-äänteet eli Laryngeals-kategoria on hieman hankala, koska siinä ei ole paljon nähtävää tai tunnettavaa. Ääni on tuotettu kurkunpäällä äänihuulet osittain suljettuna ja osittain tärisävinä. Yritä ajatella tätä kohtaan kehoa sanoessasi nämä kirjaimet.

Suun paikannustaulukko äännettäessä konsonantteja:

	Voiced	Unvoiced		Nasal	Semi-Vowel	Fricative	Lateral	Flap
		Un-aspirated	Aspirated					
Velar		ก	ข ค ฆ	ง				
Palatal		จ	ฉ ช		ญ ย			
Dental	ต ฏ	ต ฏ	ถ ฑ ฐ ฒ ฌ ฑ	ณ น		ซ ศ ษ ส	ล ฬ	ร
Labial	บ	ป	ผ พ ภ	ม	ว	ฝ ฟ		
Laryngeals		ฮ				ห ฮ		

Ok, käytäpä jonkin verran aikaa näihin. Työskentele syntyperäisen puhujan kanssa saadaksesi ne kuntoon. Niiden toistamiseen käytetty aika ja energia saa aikaan valtavan eron alkaessasi opetella sanastoa.

Luke Cassidy-Dorion

Goldenland Polygot

luke.org